

RAPPORT VARSLINGSSAK 2021

Sammendrag

HTF besluttet 03.05.21 å starte en prosess for å vurdere og følge opp kritikken rettet mot klubben i dokumentaren "Når idretten sviker". Det fremkom informasjon om kritikkverdige forhold i foreningen og i all hovedsak Rytmisk Gymnastikks konkurransemiljø. Med bistand fra NIFs seniorrådgiver Håvard Øvregård, følger denne rapporten opp kritikkverdige forhold som ble presentert i programmet, vår vurdering av forhold og forslag til tiltak vi mener bør gjennomføres i foreningen.

Saksbehandlere: Ingeborg Meling
og Linda Furevik

Innhold

Rapport Varslingsaken 2021	2
Introduksjon	2
Sammendrag	3
1. Kommunikasjon og Informasjon	4
1.1 Kommunikasjon	4
1.2 Informasjon	5
2. Tillit	6
3. Utestenging	7
4. Reserve i tropp	8
5. Kropp og vekt	9
6. Varsling	11
7. Tilpassing til norsk barne- og ungdomsidrett for trenere fra utlandet	12
Tiltaksliste	14
Dette bør også gjøres	16
Oppsummering	18

Rapport Varslingsaken 2021

Introduksjon

15. februar 2021 ble tv-programmet «Norge bak Fasaden» sendt på Tv2, der det ble satt søkelyset på idretten og «Når idretten svikter». Det fremkom informasjon om kritikkverdige forhold i foreningen og i all hovedsak Rytmisk Gymnastikks (RG) konkurransemiljø. Som følge av dokumentaren og informasjon om et åpent brev som skulle sendes til VG som oppfølging av dokumentaren, vedtok styret i HTF på styremøte mandag 3. mai 2021 å håndtere dette som en egen varslings sak. Foreningen, med bistand fra NIF og seniorrådgiver Håvard Øvregård, skulle følge opp mulig kritikkverdige forhold som ble presentert i programmet. Saksbehandlere oppnevnt av HTF ble Linda Furevik og Ingeborg Meling.

Fredag 7. mai stod tre tidligere gymnaster i klubben fram i VG og krevde at klubbstyret burde gå av. Dette på bakgrunn av et brev med 96 underskrifter, hvorav disse tre gymnastene var de eneste som var navngitte. HTF er ikke kjent med om underskriftene kommer fra nåværende eller tidligere medlemmer eller andre med tilknytning til klubben. Brevet ble samme kveld sendt klubben via Øvregård, og kom med det HTF i hende på et senere tidspunkt enn medias forespørsler om HTFs kommentarer til brevet. Samme dag kom det oppslag om brevet i Haugesunds Avis sin nettavis. Brevet og dets innhold ble så en del av de mulig kritikkverdige forhold som saksbehandlerne følger opp på vegne av styret. Mandag 10 mai hadde HA et førstesideoppslag der de samme gymnastene krevde at ledelsen i HTF burde trekke seg.

Brevet beskriver ukultur i RGs konkurransemiljø, hovedsakelig en del år tilbake i tid. Det beskrives forhold knyttet til kropp og vekt, rangering og ekskludering. Brevet beskriver i stor grad problemstillinger som er relevant for ulike idretter både nasjonalt og internasjonalt, samtidig som problemstillingene er særlig relevant for Rytmisk Gymnastikk generelt og for RG-miljøet i HTF. Innholdet i brevet er i liten grad konkrete angående når de omtalte hendelsene har funnet sted, utover at det fremstår som hendelsene har skjedd over et lenger tidsrom.

Brevet og dokumentaren kan sees i sammenheng med en tidligere media omtalt konfliktsak som HTF har håndtert siden 2017. Denne utviklet seg ytterligere i 2018. Konflikten har vært tidkrevende og HTF har brukt mye ressurser på å finne en løsning. Konflikten har i lengre tid vært gjenstand for korrespondanse mellom partenes advokater. HTF har, i samsvar med råd fra NIF, avgrenset oppfølgingen av varslings saken slik at de konflikthold som er gjenstand for denne korrespondansen mellom advokater ikke skal være en del av varslings saken. Andre opplevelser enn de avgrensede konfliktholdene kan håndteres i varslings saken.

I sitt arbeid har saksbehandlerne sammen med NIFs seniorrådgiver, Håvard Øvregård, hatt en rekke møter. Møtene har vært med varslere, foresatte, styreleder og daglig leder i klubben, hovedtrener i det gitte tidsrom samt representant for NGTF. Møtene har foregått på teams og hatt varierende hyppighet og lengde, fra en halv til to timer. Gjennomgang av brukerundersøkelsen i RG-avdelingen i HTF fra 2017 har vært en viktig del av saksbehandlerne arbeid.

Sammendrag

HTF besluttet 3 mai å starte en prosess for å vurdere og følge opp kritikken rettet mot klubben i dokumentaren "Når idretten svikter". Etter at klubben 7. mai mottok varslingsbrevet, har innholdet i dette brevet vært en del av dette arbeidet. Med bistand fra Håvard Øvregård i NIF, startet de utnevnte saksbehandlerne prosessen med å få varslere og involverte i tale. Målet var, gjennom å lytte til erfaringer og opplevelse beskrevet av tidligere gymnaster og foresatte, å gjøre HTF til en bedre klubb for alle.

Rapporten tar for seg forhold knyttet til RGs konkurransemiljø.

Etter samtaler med tidligere gymnaster og foresatte har saksbehandlerne sett at det i hovedsak er sju punkt som går igjen i beskrivelsene som fremkommer. Gjennom samtaler med daglig leder, styreleder og tidligere hovedtrener har man også hentet inn informasjon om hvordan klubben underveis har opplevd de forhold som er tatt opp.

De sju punktene er:

1. Mangelfull og dårlig kommunikasjon og liten og/eller treg informasjon
2. Manglende tillit til klubben
3. Utestengning
4. Reserve i tropp
5. Kommentarer rundt kropp og vekt
6. Mangelfulle varslingsrutiner
7. Tilpassing til norsk barne- og ungdomsidrett for trenere fra utlandet

HTF har vært i en kontinuerlig endringsprosess i lang tid og spesielt siden 2015. Barneidrettsbestemmelsene ble da revidert av NIF og dermed NGTF og HTF. Organisasjonsplanen blir årlig oppdatert og revidert. Det er blitt gjort forandringer som HTF mener har vært viktige og bidratt til å bedre kultur og treningsmiljø i klubben. På bakgrunn av innspill til klubben og egne observasjoner og resultater fra brukerundersøkelsen i 2017, har HTF gjennomgått en trinnvis endring. Endringsprosessen er kontinuerlig, og målet er å stadig bli en bedre klubb for alle.

Tiltak gjennomført etter 2017:

- HTF innførte etter brukerundersøkelsen i 2017 faste utviklingssamtaler med gymnast, foresatte, hovedtrener og en representant fra styret. Dette for å snakke om hvordan gymnasten har det nå og evt. videre utvikling. Utviklingssamtalene har vært et viktig ledd i å bedre kommunikasjon og unngå misforståelser. Det er også innført hyppigere foreldremøter og opprettet facebook-grupper for å forbedre informasjonsflyten
- HTF deltok på Sunn idrett sin samling i 2018
- HTF har i sin organisasjonsplan siden 2018 hatt fokus på skadeforebyggende trening. Mat og nok næring inngår som en viktig faktor, men vi er usikre på hvor godt dette er kommunisert til utøvere og foresatte. Koronapandemien har hindret de møtene om denne tematikken som klubben har ønsket

- HTF har innført trenervettregler som inkluderer: "Jeg unngår kommentarer om vekt og er bevisst på barn og unges sårbarhet i denne sammenheng"
- HTF har avviklet tropper med 5 eller 6 deltagere på grunn av forhold knyttet til det å være reserve
- HTF har endret muligheten for å ha doble verv og sett på sammensetningen av teknisk komitee og styret
- HTF har endret målsettingen for RG i sin organisasjonsplan fra å være nr.3 i Norge til å være nr.5
- HTF har innført foreldrevettregler som skal revideres til årsmøte i 2022

1. Kommunikasjon og Informasjon

1.1 Kommunikasjon

"Foreldre og andre medlemmer har flere ganger vært i muntlig dialog med daglig leder for å beskrive situasjoner som har skjedd i RG miljøet. Ingenting ble tatt tak i". (sitat fra varslingsbrev)

Noen foresatte oppleve å ikke få ta del i sitt barns fritidsaktivitet og følte seg utestengt fra treninger, avgjørelser og generell deltagelse. Både utøvere og foresatte opplever å ha gitt beskjed om ugreie forhold uten å få tilbakemeldinger på saken og sakens gang. De opplever òg i den forbindelse at budskapet går fra ledd til ledd i organisasjonen uten å bli tatt tak i.

Vår vurdering:

Det å bli hørt er en sentral del av all kommunikasjon. Alle må kunne få si ifra om forhold som oppleves ugreie før det er gått for langt og kommunikasjonen har stoppet opp. Det må være flyt i all kommunikasjon mellom alle parter. I en organisasjon som HTF innebærer det mange ledd; gymnast, foresatte, trener, hovedtrener, trenerkoordinator, daglig leder, tekniske komiteer, styreleder samt styret og øvrige instanser. Den gode samtalen her er sentral. Det er like viktig å lytte til opplevelser som å gi beskjeder/instrukser.

Det er den enkeltes ansvar å gi beskjed om hvordan ulike forhold oppleves, og det er samtidig den enkeltes ansvar å sjekke ut at budskapet blir korrekt mottatt og dermed ikke misforstått. De som gjennom verv, stilling eller funksjon har tatt på seg ansvar i klubben, har større krav til seg for at budskap blir mottatt og forstått enn de som er utøvere eller foresatte i klubben.

HTF er en organisasjon i hovedsak drevet av frivillige. Teknisk komitee skal utarbeide, revidere og gjennomføre handlingsplaner for konkurranseaktivitetene. Teknisk komitee består kun av frivillige som skal utføre denne oppgaven på sin fritid. Det er derfor forståelig at tiden kan bli knapp. Det er allikevel viktig å påpeke viktigheten av å sette av tid og være nøye med at budskapet blir kommunisert. For å sørge for at et budskap blir mottatt og agert på, må ulike ledd i organisasjonen snakke sammen. Kommunikasjon er også å dele informasjon.

Avgjørelser tatt i et ledd av organisasjonen må deles med andre ledd og det må avklares hvem som har eierforhold til budskapet.

1.2 Informasjon

Både i brukerundersøkelsen fra 2017 og i samtaler vi har hatt med foresatte avdekkes det manglende og/eller treg informasjon fra HTF ut til de foresatte. Dette gjelder informasjon angående tidspunkter for konkurranser, tilstelninger, dugnader og lignende.

Foresatte ønsker også å vite hvordan barnet har det på trening, hvordan progresjonen er, hva som er bra og hva det må jobbes mer med.

Det kom også tilbakemeldinger på at noen foresatte ikke forstår grunnen til trener og TKs avgjørelser. Det foreligger liten informasjon om hvilke begrunnelser som ligger bak når for eksempel en utøver blir flyttet fra et parti der vennene fra årskullet går, til et parti der en må trene med yngre gymnaster.

Vår vurdering:

Informasjon er et budskap fra en part til en annen som ofte innebærer rammer fastsatt av ytre instanser. Det er viktig å ha en samtale rundt informasjonen og hvordan den oppleves, men evt. forandring er avhengig av flere ledd.

RG har et reglement som ikke er laget av HTF. HTF forholder seg til NGTF som igjen forholder seg til internasjonale regler. Informasjon må være tydelig i forhold til dette. Informasjon må gi gymnast/foresatte muligheten til å forstå forutsetningen og klubbens påvirkningsmuligheter. Informasjon må gi gymnast/foresatte muligheten til valg tilpasset sine behov og ferdigheter. Informasjon må være tydelig i forhold til bredde kontra toppidrett.

Konklusjon:

HTF har innført tiltak etter 2017 på bakgrunn av informasjon om kritikkverdige forhold og brukerundersøkelsen fra 2017. Dette er ikke tilstrekkelig tydeliggjort i klubben.

HTF har forbedringspotensialet på kommunikasjon-/informasjonsdelen.

- Et nytt tiltak kan være å lage en forventningsavklaring mellom gymnast, foresatte og klubb der ulike forventninger avklares. Foresatte skal også involveres når det er store endringer som skal gjennomføres og forklares hvorfor
- Tekniske komiteer har laget et årshjul som sendes ut. Informasjonen om konkurranser er avhengig av arrangører og NGTF. TKRG sender ut informasjon fortløpende og informerer foresatte så snart det lar seg gjøre
- HTF skal på sine hjemmesider til enhver tid sørge for oppdatert informasjon. Foresatte oppfordres til å selv også å søke informasjon
- Foreningen/TK/hovedtrener bør informere om reglementet i RG, ulike vanskelighetsgrader og hva som ligger bak avgjørelser i forhold tekniske ferdigheter og utførelse. Dette kan legges ut på Facebook og/eller hjemmesiden med link til informasjonen
- Informasjon skal gå via samme kanaler til alle utøvere på samme tid

2. Tillit

Brukerundersøkelsen fra 2017 og flere av dem vi har snakket med påpeker manglende kommunikasjon/informasjon. Det blir beskrevet uklarhet rundt styreleders og andre nøkkelpersoners rolle. Sitat fra brevet: "Det hendte flere ganger at styreleder også var tilstede under treningen. Ingen andre foreldre fikk lov til å være til stede." Styreleder har i perioder hatt flere funksjoner. Kommunikasjonen rundt årsak til dette har vært mangelfull.

Det ble beskrevet en kameraderi-kultur og at en "måtte ha en foreldre i styret for å kunne nå toppen".

Vår vurdering:

Tillit må være en grunnstein i organisasjonen. Tillit er bygget på den gode samtalen og at alt kan snakkes om. Tillit er basert på at det blir gitt tilstrekkelig informasjon og at det kommuniseres rundt informasjonen. Tillit oppnås ved at følelsen av at klubben vil deg vel og har klare retningslinjer. Tillit innebærer at roller blir tydeliggjort for å unngå misforståelser og spekulasjoner. For å oppnå tillit kreves langsiktighet og at enhver tar seg tid til å formidle et budskap på en god måte. Det er ikke nok å informere. Det må sjekkes ut hvordan informasjonen oppleves og snakke rundt dette.

Det er ikke sikkert muligheten for endring er til stede, men muligheten for å foreta et annet valg ut ifra den gitte informasjonen. Det er dermed viktigere å bygge opp en god relasjon enn å satse på en god prestasjon. En god prestasjon er ofte også bygget på en god relasjon. En god relasjon innebærer at en stoler på motparten. Enighet er ikke forutsetningen.

I en frivillig organisasjon som HTF blir det lagt ned mye arbeid og de samme personene kan utføre mange overlappende oppgaver for å få kabalen til å gå opp. Gymnaster og foresatte har i noen tilfeller ikke fått tilstrekkelig informasjon om resurspersoners tilstedeværelse på trening, når denne tilstedeværelsen har vært på grunn av behov for fagkunnskap rundt trening og reglement. Utenforstående kan bli usikre på motivet og tilliten svekkes. Organisasjonen har som helhet ansvar for å skape tillit. Det har her sviktet i flere ledd. I ettertid kan man se at dette ideelt sett hadde blitt fulgt bedre opp av både styre, styreleder, teknisk komite og daglig leder. Samtidig er det klubben som fellesskap som har ansvar for at tilliten er til stede, og som nå har ansvar for å bygge tillit der denne mangler.

Konklusjon:

HTF har også her vært i en kontinuerlig prosess for å oppnå endring. Forandringer gjort siden 2017 er nevnt. Kommunikasjon er en nøkkel til å oppnå tillit. Denne ser ut til å ha vært mangelfull.

- Styret må være jevnt representert slik at det speiler hele foreningen. Det bør ikke være en overvekt av representanter fra en gren.
- Det bør inn 1-2 ungdomsrepresentanter i styret
- Det er en særlig oppgave for valgkomiteen å følge opp punktene om styresammensetning
- Informasjon om styrets arbeid blir tilgjengeliggjort for medlemmer i HTF

- Innføre etiske retningslinjer for HTF med utgangspunkt i NIFs nylig vedtatte (2021) etiske levereregler

3. Utestenging

Brevet og samtalene våre med varslerne og foresatte referer til opplevelsen av å bli utestengt. Det handler om å bli flyttet fra en gruppe til en annen uten tilstrekkelig forklaring. Det handler også om å ikke få delta i den grad det kreves for å skape tilknytning, eller å bli satt til side og ikke prioritert på lik linje med de andre på trening.

Vår vurdering:

Mennesker er flokkdyr og er avhengig av tilhørighet med andre. Vi tilhører flere grupper; familien, klassen, venninnegjengen, treningskameratene osv. Å føle tilhørighet i gruppen er sentralt for god funksjon. For de fleste er tilhørighet i flere grupper samtidig viktig og nødvendig. Når trening tar mye tid, blir tilhørigheten i treningsgrupper desto viktigere. Treningen går ofte på bekostning av vennegjengen. Redsel for å miste tilhørighet i gruppen kan i mange tilfeller overskygge behovet for å si ifra om noe som ikke er helt greit. Redsel for å miste gruppen, kan medføre at en klamrer seg til gruppen i stedet for å slutte i gruppen. Tapet blir for stort.

Å bli stengt ute av en betydningsfull gruppe er dermed en opplevelse som setter spor. Utestengningen kan være mer eller mindre bevisst og kan være basert på informasjon som ikke blir kommunisert. Manglende kommunikasjon og samhandling kan for eksempel føre til at gymnaster opplever seg utestengt på trening.

Det er de voksnes ansvar å påse at barn ikke blir utestengt. Opplevelsen av å bli stengt ute skal tas på alvor og ikke karakteriseres som en subjektiv opplevelse. Klubben skal legge til rette for at dette ikke skjer. Klubben skal bygge opp en god relasjon heller enn prestasjon. HTF har nulltoleranse for mobbing og trakassering.

Konklusjon:

Manglende kommunikasjon og samhandling mellom flere ledd ser ut til å ha ført til at gymnaster har opplevd seg utestengt. Det er ikke brukt tilstrekkelig tid på å fange opp dette og finne gode løsninger.

- Brukerundersøkelser bør også rettes mot hvordan utøverne har det, og hva de mener kan gjøres bedre. Spørsmålene bør utformes slik at svarene kan nyanseres mer. NGTF kan her bistå med hjelp til spørsmålsformulering. Det er viktig at den enkelte utøver høres, og ikke bare deres foresatte
- Øke vektlegging av sosiale tilstelninger for å styrke tilhørighet i gruppen
- Ved topping må dette alltid balanseres opp mot tilhørighet i gruppen, slik at man legger godt til rette for at utøverne beholder vennskap og tilhørighet
- Trenere og ledere skal gjøres bevisst på utfordringer knyttet til mobbing, og vite hvordan slike situasjoner skal følges opp i idrettslaget¹

¹ jf. NIFs ressurs www.idrettsforbundet.no/tema/mobbing

4. Reserve i tropp

”Jeg gikk med et enormt press for alltid å prøve å være best for å holde turnforeningen blide og fornøyde.”

Flere av de vi har snakket med beskriver problematikken rundt det å være reserve i en tropp. De føler seg ikke som et fullverdig medlem av troppen og det er krevende å skulle kunne alle elementer og kunne steppe inn i hvilken som helst posisjon dersom en av troppens utøvere er ute. De har følt på å ikke få samme kvalitet og kvantitet på treninger, men allikevel skal de kunne “alt”. De har følt på latterliggjøring og kjeft dersom de ikke kan elementer i programmet godt nok.

Det blir også beskrevet opplevd forskjellsbehandling mellom nasjonale og internasjonale klasser. Det er spesielt vektlagt forskjell i tidsbruk mellom nasjonale og internasjonale klasser. Det å bli brukt mindre tid på og å stå bakerst på teppet, kan understreke en følelse av å ikke være god nok.

Vår vurdering:

RG er en krevende sport med store krav til presisjon og nøye innøvde posisjoner tilpasset et bestemt program. Reglene er kompliserte, detaljerte og vanskelige å sette seg inn i uten inngående kjennskap til idretten. Reglene er nasjonale/internasjonale og dermed like for alle klubber. HTF har på grunn av problemstilling knyttet til det å være reserve i tropp med 5 eller 6 deltagere, gått bort i fra denne modellen. HTF har i stedet kjørt med duoer og trioer. Ved skade hos en utøver har kjøringen heller blitt avlyst.

I våre samtaler med varslerne kommer et ønske om å opprettholde tilbudet om store tropper fram. Det bli skissert et ønske om å finne en bedre måte å drive troppen på spesielt i forhold til ordningen med reserve. NGTF har et ansvar for tydeliggjøring her. NGTF sier: Alle utøvere på en tropp inkludert reserver bør kunne to eller flere plasser i et frittstående program og rullere på dette ofte i tilfelle en reserve må byttes inn. Dette er et forslag som er utarbeidet for frittstående i teamgym i nyere tid. Det har absolutt relevans for RG.

Inndeling i nasjonale og internasjonale klasser var ment for å gi gymnasten mulighet til å utvikle seg på det nivået hun/han hadde forutsetning for. Klassene ble således mindre, og det ble for mange lettere å oppnå en god plassering i egen klasse. Dette kan for noen være bra. For andre kan det oppleves som det å bli satt i bås, hindre muligheten for ytterligere utvikling fordi rammen er definert. Inndelingen er ikke satt i scene av HFT. Dette er regler som gjelder over hele landet. HTF har et ansvar for å fange opp hvordan reglene oppleves hos den enkelte og finne løsninger i den grad det er mulig. Alle gymnaster i klubben skal bli sett uansett nivå.

Tidlig topping er også et moment som forsterker følelsen av å ikke være god nok. I barneårene bør idretten kun ha fokus på glede, samhold og generell trening av kroppsbevissthet, motorikk og utholdenhet. Barneidrettsbestemmelsene vedtatt i 2007 av NIF og revidert i 2015, regulerer barns deltagelse i konkurranseidrett. Barn kan delta i konkurranser fra de fyller 6 år, men da først og fremst i egen klubb. Barn kan delta i regionale konkurranser fra det året de fyller 9 år. Barn kan fra det året de fyller 11 år delta i

konkurranser i Norge. Det kan benyttes resultatliste og rangering fra det året barnet fyller 11 år. Det å være god nok eller ikke være god nok blir tidlig et faktum.

Konklusjon:

HTF har fulgt nasjonale retningslinjer angående reserve i tropp og tidlig topping. Dette er retningslinjer som også bør revideres fortløpende. Mange gymnaster utvikler seg ved å konkurrere og dermed bli rangert. For noen kan det imidlertid bli en belastning som hvis den blir gjentakende, kan få konsekvenser for selvbildet.

- Teknisk komité, i dette tilfelle RG, bør vurdere å gi innspill til NGTF angående alder og mulighet for rangering. En mulighet kan være evaluering istedenfor rangering for de yngste aldersgruppene
- Ved videre eventuell satsing på 5-6 deltagere i tropp, skal NGTFs regelverk følges. Det skal jobbes ekstra for at alle i troppen føler seg verdsatt og får like mye tid
- Det må være informasjon og full åpenhet om treningstilbudet til de som blir satset på og hvorfor det eventuelt er forskjeller i treningstilbudet. Begrensninger i forhold til hallkapasitet må kommuniseres ut til utøverne og forklares.
- Ved inndeling av utøvere i ulike grupper etter nivå skal informasjon om grunnlag for inndelingen og hvem som har ansvar for denne være tydelig for utøver og foresatte
- Tilby partiet oppvisningstropp for unge voksne som ikke lenger ønsker å satse på konkurranser, men drive allikevel drive med idretten sin

5. Kropp og vekt

Det refereres i brevet og av samtalene med varslerne også til forhold knyttet til kropp og vekt. Dette inkluderer en følelse av at det å være tynn var vesentlig og at det ble satt krav til mengde mat og matens innhold. Sitat: "Det ble spurt om hvordan kostholdet deres var. At det var sunt å drikke masse vann, siden da fikk kroppen rense seg. De fikk ikke lov til å kjøpe snop på konkurranser eller spise hurtigmat som McDonalds"

Vår vurdering:

RG er en idrett som har store innslag av estetikk. Det blir lagt vekt på smidighet og presisjon. Kroppens bevegelser skal være i samsvar med takt og rytme i musikken. Gymnasten eller troppen er opptatt av å få alt til å stemme og samtidig vinne publikums gunst. Det blir oppfordret til at gymnastene smiler når de kommer ut på teppet. Her er det ikke innbitte ansikter som tar sikte å nå et mål. Det skal se lett, lekent og pent ut. Dette medfører et press og på mange måter et større press enn i andre idretter, individuelt eller lag. Det å se bra ut blir et element. Kroppen og hvordan kroppen ser ut kan få stor betydning. Vekt kan bli avgjørende. Dette tema er omtalt i brevet. Forhold knyttet rundt kropp og vekt har vært problematisk for en del utøvere og har medført problemer etter at utøveren har sluttet som aktiv gymnast. Utøverne er i en sårbar alder der kroppen uansett forandrer seg. Det er vanskelig i seg selv. I denne alderen øker også kravet til prestasjon. Det å være god nok kan lett bli knyttet til hvordan kroppen ser ut dermed «hvor tynn skal jeg være?» Å kontrollere vekt er også en måte å ta følelsemessig kontroll på. "Jeg gjør i alle fall det jeg kan for å

strekke til.” Kampen for å prestere blir knyttet til kampen mot maten. Dette kan være mer eller mindre ubevisst, men ha konsekvenser langt ut over idretten. Kunnskap rundt dette er nødvendig og kommunikasjon rundt tema er viktig. Klubben har ansvar for at utøvere ikke opplever kommentarer om kropp og vekt som kan ha negative konsekvenser, og alle ansvarspersoner i klubben har ansvar for å reagere og følge opp dersom man hører eller blir kjent med slike kommentarer.

Konklusjon:

Tema kropp og vekt er sentralt i idretten og ikke minst i Rytmask Gymnastikk. Problemene beskrevet i HTF er gjenkjennbare i andre klubber og også andre idretter. Det fratar ikke HTF ansvaret for å kontinuerlig være bevisst denne problemstillingen, og gjøre de tiltak som kreves for at utøvere har et sunt forhold til kropp og mat.

HTF har et pågående samarbeid med Sunn Idrett, men dette arbeidet var så vidt kommet i gang da korona satte en stopper for det. HTF har hatt en intensjon om at dette samarbeidet sikrer at gymnaster og foresatte årlig blir invitert til foredrag og/eller informasjonsmøter. Sunn Idrett tar hovedsakelig for seg målgruppen 13 – 18 år, men kan også hjelpe med tilrettelegging for yngre aldersgrupper.

- Det er ønskelig at det legges inn i kontrakten til trenere at de ikke skal snakke om kropp og vekt uten veiledning i forkant fra personer med særlig kompetanse på dette
- Det skal etableres rutiner for hvordan informasjon om kommentarer om kropp og vekt skal håndteres, inkludert av hvem, og disse skal kommuniseres til utøvere, foresatte og ansvarspersoner i klubben.
- Alle trenere, ledere og ansvarspersoner i HTF har plikt til å reagere og følge opp dersom man hører eller blir gjort kjent med kommentering av kropp og vekt til utøvere
- HTF skal årlig arrangere temakvelder med utøvere og foresatte rundt temaet kropp, vekt og selvbilde
- Alle trenere i HTF skal ha gjennomgått Sunn idretts e-læring² senest 1 mnd. etter påbegynt trenervirke
- Se på muligheter for å bruke longs eller shorts som alternativ til nåværende drakt

² [E-læring - Sunn Idrett](#)

6. Varsling

Flere av de vi har snakket med sier de har sagt ifra flere ganger angående forhold de mener har vært kritikkverdige, men at foreningen ikke har tatt dem på alvor eller tatt saken deres videre. Noen sier de, når de har kommet med spørsmål eller har tatt opp kritikkverdige forhold, har opplevd å bli henvist til en annen kontaktperson, som igjen har sendt de tilbake til den de først kontaktet. Det har ikke vært opplevd at varslinger om kritikkverdige forhold har blitt tilstrekkelig fulgt opp.

Vi har også registrert kritikk av hvordan HTF har forholdt seg til varslingene som kom frem i TV2-dokumentaren i februar.

Vår vurdering:

HTF har ikke hatt gode nok rutiner for innmelding og håndtering av varslinger om kritikkverdige forhold. Etter det vi har fått av informasjon fra NIF er dette dessverre ganske representativt for idrettslag. Disse manglende rutinene har bidratt til at personer med negative opplevelser har fått bekreftet sin skepsis til foreningen gjennom dens håndtering av deres henvendelser. Foreningen på sin side har trolig ikke oppfattet alvorligheten i henvendelsene, har ikke hatt en klar forståelse av hva som var varslinger og hvordan dette skal følges opp. Samtidig er det på dette området et klart potensiale for at foreningen skal kunne bedre rutiner, og slik bli bedre i stand til å følge opp negative hendelser, og kunne bygge bedre tillit til foresatte og utøvere.

Da dokumentaren kom i februar i år, så ikke HTF på budskapet i dokumentaren som et varsel, og satt derfor ikke inn passende og tilstrekkelige tiltak for å oppnå dialog med varslerne. Dette har igjen blitt opplevd negativt fra varslerne, som har følt seg nødt til å følge opp med videre pressedekning.

HTF sine forsøk på å rydde opp ble oppfattet som bagatellisering og manglende akseptering og respekt for varslerne. HTF på sin side opplevde å ta situasjonen på alvor og å ha forsøkt å komme motparten i møte. På grunn av manglende tillit opparbeidet gjennom mange år og forsterket av HTF sin reaksjon, ble kommunikasjonen mellom partene svært mangelfull. HTF har hatt en forståelse av ordet varsling som ikke samsvarer med den betydningen ordet har for mange. Et varsel er ikke kun en eksplisitt melding om uakseptable enkelthandlinger, men også mindre eksplisitt informasjon. Foreningen burde og bør følge opp alle meldinger om mulige uønskede handlinger som varslinger.

Foreningen sa på hjemmesiden i februar, etter at dokumentaren var vist, at foreningen “tar alle varsler på alvor og har gode rutiner for å håndtere dette”. I ettertid ser vi at dette ikke var tilfelle.

Konklusjon:

HTF har ikke hatt gode nok rutiner for mottak og håndtering av varsler. Dette har ikke vært basert på intensjon, men grunnet manglende kunnskap og forståelse av hvilke rutiner som burde være på plass. HTF bør følge opp det arbeidet som nå skjer sentralt i idretten med etablering av varslingskanaler og –rutiner³.

- HTF bør gå gjennom alle rutiner for varslingshåndtering og –rutiner, og etablere nye rutiner basert på innspill fra NGTF og NIF, i tråd med den prosessen som foregår sentralt i NIF
- Det skal være avklart hvem utøvere, foresatte og andre kan henvende seg til, og hvordan slike henvendelser skal følges opp, inkludert tilbakemelding til den som kommer med henvendelsen
- HTF bør be NIF om å bli pilot for det nye varslingssystemet for norsk idrett
- HTF bør sikre at utøvere, foresatte og andre tilknyttet klubben kjenner til foreningens varslingsrutiner. Det skal informeres om dette på foreldremøter, trenermøter og temakvelder i klubben
- Styret og administrasjon skal ha en klar forståelse av hva som behandles som et varsel

³ [Rapport om etisk og trygg idrett \(idrettsforbundet.no\)](https://www.idrettsforbundet.no)

7. Tilpassing til norsk barne- og ungdomsidrett for trenere fra utlandet

Under samtaler med varslerne, kom det frem en del uakseptable hendelser knyttet til hovedtrenerne som har kommet til foreningen fra utlandet, og ikke hadde erfaring fra norsk barne- og ungdomsidrett. I dokumentaren "Norge bak fasaden" ble det nevnt en episode med en hengseløkke, samt at det ble kastet utstyr etter utøvere i affekt. Saksbehandlerne har undersøkt nærmere rundt disse hendelsene, og konkludert med at de som enkelthendelser ikke gir grunnlag for oppfølging i form av mulige disiplinærsaker. Det er ulike oppfatninger av disse episodene, samt at de er ganske langt tilbake i tid. Alle involverte som vi har snakket med er enig i at slike hendelser ikke skal forekomme, og dersom slike hendelser skulle skje i fremtiden forventer vi at de blir fulgt opp umiddelbart, og at hendelsene får reaksjoner, for å sikre at de berørte bevarer sin idrettsglede og for å sikre at det ikke gjentar seg.

Forhold beskrevet i brevet ligger etter det vi har forstått hovedsakelig et stykke tilbake i tid og mange av episodene hendte rundt trenerskiftet i 2010. På denne tiden slet foreningen med å finne egnet trener. Da ny trener kom til klubben, slet denne med språk, både engelsk og norsk, og med å sette seg inn i den norske trenerkulturen. Det ble nærliggende å søke råd hos daværende styreleder som også var den i klubben med mest kunnskap innen RG. Tilstedeværelsen til styreleder ble mistolket og noen så på dette som kameraderi og forrang istedenfor engasjement og en hjelpende hånd. Foreningen ser i ettertid at det utydelige skillet mellom vervet som styreleder, dommer, trener og forelder var problematisk, og har tatt grep i forhold til dette.

Misnøye i foreldregruppen og uro rundt konflikten fra 2017 som utviklet seg i 2018, gikk hardt inn på treneren i tiden etter 2017. HTF satt inn tiltak også for å beskytte treneren. Foreldrevettregler ble skjerpet. Disse er det vedtatt å revidere på årsmøte i 2022.

Konklusjon:

HTF har vært oppmerksom på utfordringene rundt utenlandske trenere og deres manglende erfaring med norsk idrett. Men HTF har ikke vært gode nok til å sette trenerne inn i den norske idrettskulturen og hvilke rammer og retningslinjer som gjelder i norsk barneidrett. Det har vært vanskelig for disse trenerne å vite hva som var rammene i klubben, og foreningen må ta ansvar for hendelser som har skjedd grunnet manglende kunnskap om rammer og forventninger i norsk barne- og ungdomsidrett.

- Trenere som ikke har erfaring fra norsk idrett, skal gjennomgå gjeldende regler for norsk barneidrett og aktivt bruke NGTFs reglement for trenere i barneidretten. Det bør nedfelles i arbeidsavtalen til alle trenere hvilke krav som stilles til akseptabel og uakseptabel oppførsel. HTF har også egne trenervettregler som skal følges
- HTF skal prøve å sikre egen opplæring i samarbeid med NGTF og/eller Olympiatoppen for slike trenere
- Alle trenere som kommer til klubben fra utlandet skal gis en mentor, og ha klare rammer for hvordan treneren skal sikre seg nødvendig kjennskap til rammer og praksis for norsk barne- og ungdomsidrett
- Alle trenere i HTF skal gjennomføre NIFs "Trenerattest" for barn og/eller for ungdom innen senest en måned etter at treneren starter sitt trenervirke

Tiltaksliste

Kommunikasjon og Informasjon

- Et nytt tiltak kan være å lage en forventningsavklaring mellom gymnast, foresatte og klubb der ulike forventninger avklares. Foresatte skal også involveres når det er store endringer som skal gjennomføres og forklares hvorfor
- Tekniske komiteer har laget et årshjul som sendes ut. Informasjonen om konkurranser er avhengig av arrangører og NGTF. TKRG sender ut informasjon fortløpende og informerer foresatte så snart det lar seg gjøre
- HTF skal på sine hjemmesider til enhver tid sørge for oppdatert informasjon. Foresatte oppfordres til å selv også å søke informasjon
- Foreningen/TK/hovedtrener bør informere om reglementet i RG, ulike vanskelighetsgrader og hva som ligger bak avgjørelser i forhold tekniske ferdigheter og utførelse. Dette kan legges ut på Facebook og/eller hjemmesiden med link til informasjonen
- Informasjon skal gå via samme kanaler til alle utøvere på samme tid

Tillit

- Styret må være jevnt representert slik at det speiler hele foreningen. Det bør ikke være en overvekt av representanter fra en gren.
- Det bør inn 1-2 ungdomsrepresentanter i styret
- Det er en særlig oppgave for valgkomiteen å følge opp punktene om styresammensetning
- Informasjon om styrets arbeid blir tilgjengeliggjort for medlemmer i HTF
- Innføre etiske retningslinjer for HTF med utgangspunkt i NIFs nylig vedtatte (2021) etiske levereregler

Uttestenging

- Brukerundersøkelser bør også rettes mot hvordan utøverne har det, og hva de mener kan gjøres bedre. Spørsmålene bør utformes slik at svarene kan nyanseres mer. NGTF kan her bistå med hjelp til spørsmålsformulering. Det er viktig at den enkelte utøver høres, og ikke bare deres foresatte
- Øke vektlegging av sosiale tilstelninger for å styrke tilhørighet i gruppen
- Ved topping må dette alltid balanseres opp mot tilhørighet i gruppen, slik at man legger godt til rette for at utøverne beholder vennskap og tilhørighet
- Trenere og ledere skal gjøres bevisst på utfordringer knyttet til mobbing, og vite hvordan slike situasjoner skal følges opp i idrettslaget

Reserve i tropp

- Teknisk komité, i dette tilfelle RG, bør vurdere å gi innspill til NGTF angående alder og mulighet for rangering. En mulighet kan være evaluering istedenfor rangering for de yngste aldersgruppene

- Ved videre eventuell satsing på 5-6 deltagere i tropp, skal NGTFs regelverk følges. Det skal jobbes ekstra for at alle i troppen føler seg verdsatt og får like mye tid
- Det må være informasjon og full åpenhet om treningstilbudet til de som blir satset på og hvorfor det eventuelt er forskjeller i treningstilbudet. Begrensninger i forhold til hallkapasitet må kommuniseres ut til utøverne og forklares.
- Ved inndeling av utøvere i ulike grupper etter nivå skal informasjon om grunnlag for inndelingen og hvem som har ansvar for denne være tydelig for utøver og foresatte
- Tilby partiet oppvisningstropp for unge voksne som ikke lenger ønsker å satse på konkurranser, men drive allikevel drive med idretten sin

Kropp og vekt

- Det er ønskelig at det legges inn i kontrakten til trenere at de ikke skal snakke om kropp og vekt uten veiledning i forkant fra personer med særlig kompetanse på dette
- Det skal etableres rutiner for hvordan informasjon om kommentarer om kropp og vekt skal håndteres, inkludert av hvem, og disse skal kommuniseres til utøvere, foresatte og ansvarspersoner i klubben.
- Alle trenere, ledere og ansvarspersoner i HTF har plikt til å reagere og følge opp dersom man hører eller blir gjort kjent med kommentering av kropp og vekt til utøvere
- HTF skal årlig arrangere temakvelder med utøvere og foresatte rundt temaet kropp, vekt og selvbilde
- Alle trenere i HTF skal ha gjennomgått Sunn idretts e-læring⁴ senest 1 mnd. etter påbegynt trenervirke
- Se på muligheter for å bruke longs eller shorts som alternativ til nåværende drakt

Varsling

- HTF bør gå gjennom alle rutiner for varslingshåndtering og –rutiner, og etablere nye rutiner basert på innspill fra NGTF og NIF, i tråd med den prosessen som foregår sentralt i NIF
- Det skal være avklart hvem utøvere, foresatte og andre kan henvende seg til, og hvordan slike henvendelser skal følges opp, inkludert tilbakemelding til den som kommer med henvendelsen
- HTF bør be NIF om å bli pilot for det nye varslingssystemet for norsk idrett
- HTF bør sikre at utøvere, foresatte og andre tilknyttet klubben kjenner til foreningens varslingsrutiner. Det skal informeres om dette på foreldremøter, trenermøter og temakvelder i klubben
- Styret og administrasjon skal ha en klar forståelse av hva som behandles som et varsel

Tilpassing til norsk barne- og ungdomsidrett for trenere fra utlandet

- Trenere som ikke har erfaring fra norsk idrett, skal gjennomgå gjeldende regler for norsk barneidrett og aktivt bruke NGTFs reglement for trenere i barneidretten. Det

⁴ [E-læring - Sunn Idrett](#)

bør nedfelles i arbeidsavtalen til alle trenere hvilke krav som stilles til akseptabel og uakseptabel oppførsel. HTF har også egne trenervettregler som skal følges

- HTF skal prøve å sikre egen opplæring i samarbeid med NGTF og/eller Olympiatoppen for slike trenere
- Alle trenere som kommer til klubben fra utlandet skal gis en mentor, og ha klare rammer for hvordan treneren skal sikre seg nødvendig kjennskap til rammer og praksis for norsk barne- og ungdomsidrett
- Alle trenere i HTF skal gjennomføre NIFs "Trenerattest" for barn og/eller for ungdom innen senest en måned etter at treneren starter sitt trenervirke

Dette bør også gjøres

• Ung bestemmelse

HTF bør i større grad involvere de unge og gi de mer medbestemmelse og ansvar. Det bør opprettes et ungdomsutvalg som kommuniserer med styret og de øvrige komiteer.

• Tydeliggjøre hvem som skal kontaktes dersom det er noe

HTF må tydelig få frem at alle tilbakemeldinger er kjærkomne og at på den måten kan vi bare bli bedre. Alle som innehar verv og en stilling i HTF skal kunne ta imot en muntlig eller skriftlig tilbakemelding og ta den videre til de som har ansvaret i den gjeldende saken.

Terskelen skal være lav for å kunne varsle og det skal holde med å "si ifra" for at det skal regnes som et varsel. Alle saker skal behandles og håndteres og en tilbakemelding ang saken skal gis til den/de som sier ifra.

HTF må kontinuerlig tydeliggjøre sine varslingsrutiner for medlemmer og engasjerte. HTF må ytterligere skjerpe sine tilbakemeldingsprosedyrer og gi varslere informasjon underveis i saken.

• Etiske retningslinjer

- Hva forventes av utøvere og deres foresatte? Hva kan de forvente av trenere og ansatte i HTF?

På konkurransenivå i RG bør det innføres en "avtale/kontrakt" mellom utøver, foresatte, trener og forening. Den bør tydeliggjøre hva som forventes av hvem og hva som kreves av partene. Den bør inneholde alt fra forventninger av utøvers oppførsel mot andre i hallen, økonomiske forpliktelser for foresatte, dugnader og frivillig arbeid for foresatte, konstruktive tilbakemeldinger fra trener, informasjon om forventninger og hvorfor trenerne vurderer utøveren som de gjør, til hva foreningen skal bistå med. Denne avtalen bør gjennomgås i fellesskap og undertegnes av alle parter at de har lest og forstått sin rolle.

- Hvordan skal HTF håndtere vanskelige situasjoner?

Det bør utarbeides klare rutiner for hvordan en konfliktsituasjon skal håndteres. Her skal det beskrives saksgang og hvem som skal håndtere saken. Fremgangsmåten beskrives punktvis og prosessen dokumenteres underveis.

• Å snakke om det!

Av og til er det å løfte opp et tema som er vanskelig å sette ord på og snakke om, det som skal til. Noen ganger kan det være tanker som ingen har tenkt før, men allikevel er svaret på det problematiske. Mange kan sitte med en følelse av at noe ikke er som det burde være og da kan akkurat det å vise at det er et tema og tørre å sette ord på det, være forløsende. For eksempel:

- Fryktkultur; hvordan tilbakemeldinger bare kan gjøre oss bedre
- Vi er her for dere og ikke omvendt
- Innenfor-grupper og utenfor-grupper; hvordan det styrer hvordan vi handler
- Viktigheten av samholdet og vennskapet i en treningsgruppe som opptar mye fritid for utøvere i konkurranse-årene. De identifiserer seg selv gjennom gruppen og vennene på trening
- Foresatte på trening; noen ganger er det tryggest, men jo eldre barna blir, jo mindre trenger de sine foresatte til stede

Forslag til temakvelder:

- Sunn idrett; kommunikasjon om kropp og mat
- Samtaler rundt hvordan vi behandler hverandre og hvordan vi vil bli behandlet. Blikking, utestenging og forskjellsbehandling ønsker vi ikke i vår forening. Her heier vi på hverandre og drar hverandre opp.
- Inkludere de foresatte. De trenger informasjon om hvordan foreningen tenker og hvordan støtte sitt barn. Også her trengs info om mat, kropp, kommentarer om vekt osv.
- Sosiale medier og hvordan det påvirker barns holdninger og språk til hverandre

• Næring og Kropp

Arbeide aktivt med dette tema. Få hjelp av "Sunn idrett".

Også her bør det informeres ut til utøvere hva som forventes av dem og hva som ikke er greit å kommentere på til lagvenner. Kommentarer om matinntak, størrelse og vekt skal ikke forekomme på treninger. Trenere skal være varsom med å snakke om kosthold uten veiledning av utenforstående som kan temaet.

Det er viktig å understreke at tynn ikke er lik god, men at for å kunne prestere godt må man være sterk og det innebærer riktig og god næring for å kunne bygge muskler.

• Trygghet for vold, trakassering og overgrep

Idrettslaget bør være bevisst utfordringer knyttet til barns trygghet, inkludert rasisme og diskriminering, vold og trusler, og seksuell trakassering og overgrep.

NGTF samarbeider med Redd Barna om et eget "Trygg på trening"-kursopplegg for gym- og turnklubber. Dette bør HTF benytte seg av. Styret må vurdere nærmere hvordan dette skal gjøres, i dialog med NGTF.

Oppsummering

Vi som saksbehandlere har jobbet med saken siden 3. mai i år. Vi har snakket med både utøvere og foresatte, men skulle gjerne snakket med flere. Dette har ikke så langt vært mulig. Klubben må være forberedt på at det på senere tidspunkt kan komme informasjon fra personer som ikke i denne runden har villet ta kontakt med oss som saksbehandlere. Om dette skjer bør klubben følge opp dette på lik linje med andre varslinger. Ut ifra den informasjonen vi har fått ser vi at HTF har et betydelig forbedringspotensial. Det er barn og unge som har hatt negative opplevelser i klubben som de har slitt med i ettertid. Sånn skal det ikke være. Det er svært beklagelig at utøvere har hatt dårlige opplevelser i vår forening. Det er viktig for oss å redusere sjansen for at dette skjer i fremtiden. HTF bør ta rapporten til etterretning. Styret skal sørge for at de foreslåtte tiltakene blir vedtatt og gjennomført, fortrinnsvis gjennom organisasjonsplanen.

Vi har ut fra den informasjonen vi har mottatt og innhentet ikke sett grunnlag for å vurdere reaksjoner mot enkeltpersoner.

Å bygge tillit tar tid og vi håper denne rapporten kan bidra til en god endring for alle.